

ANETTA STACHOŃ

IMIONA CZŁONKÓW ŻYDOWSKIEJ GMINY WYZNANIOWEJ W BOCHNI I NOWYM WIŚNICZU

(na kartach ksiąg metrykalnych narodzin i zgonów
z lat 1900–1942)

*Debora, Rachela, Judyta, Rebeka, Izaak, Mojżesz, Izrael, Mordechaj...
A może Dwojra, Ruckla, Ita, Ryfka, Icek, Moszek, Sruł albo Mordka. Słyszeliście
aby wołano ich w Waszej obecności?*

Martwe imiona. Puste słowa. Nie wymawiane od ponad sześćdziesięciu lat. Nieobecne wśród nas. Rozstrzelane, zagłodzone, wywiezione, zagazowane i spalone na popiół. Nieme litery na kartach ksiąg. Księgi narodzin, małżeństw i zgonów. Urzędowy zapis życia nieistniejącej społeczności. Dzieci, rodzice, dziadkowie. Kumowie i świadkowie. Akuszerka Lea pomagająca w porodzie szesnastoletniej Cywji. Krawiec Chaim zmarły na zapalenie płuc i osierocone przez niego dzieci: Brandla, Ryfka, Małka, Szlomo, Nuchym. Lekarz Sandel potwierdzający zgon. Rzezak Aron dokonujący obrzezania ośmiodniowego Dawida. Handlarka Estera matka nowonarodzonej Chany i czeladnik Kalman – szczęśliwy ojciec. Stojący pod chupą: Beila i Wolf. Rabin Abraham odnotowujący w księdze to wydarzenie. Mełamed Hirszt tłumaczący uczniom słowa Tory i jego żona Tauba odmawiająca w piątkowy wieczór szabasowe błogosławieństwo światła. I wielu, wielu innych... Spróbujmy zapamiętać chociaż ich imiona.

Żydzi stanowili przed rokiem 1939 ok. 5–6 % społeczności Bochni. Licznie zamieszkiwali również okoliczne wsie i miasteczka (Nowy Wiśnicz, Niepołomice). Podobnie jak chrześcijanie mieli swoje domy, szkoły, świątynie, warsztaty pracy, łaźnie, sklepy. Swoją religię, tradycję, zwyczaje, język, nazwiska i imiona. Wybuch drugiej wojny światowej przyniósł zagładę tego jakże pięknego, ciekawego i bogatego w wartości świata. Getto, egzekucje, głód, choroby, wywózki do obozów w Bełżcu i Auschwitz spowodowały, że jesienią 1943 r. nie pozostał przy życiu prawie żaden z członków żydowskiej społeczności.

Do naszych czasów, oprócz zniszczonych kamienic i synagog, zaniedbanych cmentarzy, nielicznych zabytków kultury materialnej, dotrwały, przechowywane obecnie w Urzędzie Stanu Cywilnego w Bochni, izraelskie księgi metrykalne.

Pojęcie okręgu metrykalnego sięga w Polsce swymi początkami XVIII stulecia, kiedy to na mocy ustaw sejmowych rozpoczęto zakładanie metryk w aktach grodzkich. W XIX stuleciu, każdy z zaborców na swój sposób egzekwował obowiązek prowadzenia ksiąg metrykalnych przez obywateli zamieszkujących dawne ziemie polskie. Kilkakrotne posunięcia prawne władz austriackich, uwieńczzone rozporządzeniem Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z 1891 r. sprawiły, iż galicyjskie księgi metrykalne, których jakość

i systematyczność w prowadzeniu pozostawały dotychczas najczęściej w gestii proboszczów czy rabinów, stały się dokumentami nowoczesnej administracji państwowej. Dokumentami, z których wyczytać dziś można szereg różnych interesujących informacji dotyczących życia ówczesnej społeczności. Żydowskie księgi metrykalne narodzin, zaślubin i zgonów to bogate źródło wiedzy na temat imion, nazwisk, zawodów uprawianych przez Żydów, chorób będących przyczyną śmierci, wieku osób odchodzących z tego świata i wieku tych, którzy zostawali rodzicami.

Zarówno izraelicki okręg metrykalny z siedzibą w Bochni, jak i ten z siedzibą w Nowym Wiśniczu, należały w pierwszej połowie XX stulecia do okręgów największych i najliczniejszych. W całej Galicji, w roku 1905 były 262 okręgi metrykalne. Ich obszar nie pokrywał się z obszarem gminy. W skład przeciętnego okręgu wchodziło dwadzieścia kilka gmin. Do okręgu bocheńskiego należało natomiast 79 miejscowości (w tym Niepołomice i otaczające je wsie), zaś do wiśnickiego – 63. Nazwy większości z tych miejscowości pojawiają się na kartach ksiąg metrykalnych jako miejsce zamieszkania odnotowanych tam osób. Oczywiście najliczniej zamieszkałymi przez Żydów miejscowościami były miasta – siedziby okręgów: Bochnia, Nowy Wiśnicz (około 1900 r. w Bochni mieszkało 3 650 Żydów tj. 7 % mieszkańców; w Nowym Wiśniczu – 2 700, tj. 7,4 %), a także Niepołomice. Do najliczniej zasiedlonych przez Żydów wsi w powyższych okręgach zaliczyć można: Brzezie, Gawłów, Jodłówkę, Krzeczków, Mikuszowice, Proszówki, Rzeszawę, Uście Solne, Wolę Batorską, Zabierzów, Łapanów, Lipnicę Murowaną, Lipnicę Dolną, Łąkę, Rajbrot, Trzciannę i Żegocinę.

Podział imion noszonych przez Żydów zamieszkujących okręgi metrykalne z siedzibą w Bochni i Wiśniczu w pierwszej połowie XX wieku możemy przeprowadzić w dwóch zasadniczych grupach. Pierwsza dotyczy językowego pochodzenia imienia. Druga – wiąże się z jego znaczeniem, treścią jaką w sobie kryje. Jeśli chodzi o język, w którym dane imię było zapisywane i artykułowane, to bez wątpienia dominującą grupę spośród branych pod uwagę w niniejszym artykule imion, stanowią imiona w języku jidysz (*jüdisch* = żydowski w j. niem.). Pod tym pojęciem kryją się imiona powstałe i używane w języku jidysz, języku, którym u progu zagłady, posługiwało się ok. 11 mln. mieszkańców Europy Środkowej i Wschodniej. Narodził się on na obszarze dzisiejszych Niemiec, na bazie średniowiecznego języka niemieckiego z dodatkami języków romańskich, słowiańskich (głównie polskiego i rosyjskiego) oraz hebrajskiego. Najpopularniejsze imiona jidyszowe na naszym terenie to: Leja, Ryfka, Gitla, Hinda, Freidla, Feigla, Frymeta, Dwojra, Scheindla, Breindla, Golda, Ruchla, Reisla, Tauba, Hirsch, Leib, Mendel, Berl. Drugą, pod względem liczebności grupę, stanowią imiona pochodzenia hebrajskiego. Są wśród nich imiona biblijne, imiona zaczerpnięte z *Talmudu* oraz imiona utworzone od hebrajskich przymiotników. Jednak imiona, które nosili i które nadawali swemu potomstwu Żydzi zamieszkujący Bochnię, Wiśnicz, Niepołomice oraz otaczające te miasteczka wsie przed II wojną światową, mają o wiele bogatszy źródłosłów. Odnajdziemy wśród nich imiona mające swój początek w języku aramejskim (Abraham, Mordechaj), perskim (Eстера, Fajbusz), egipskim (Pua, Miriam, Mojżesz, Aron, Pinkas, Gerszon) i greckim (Zofia, Keila, Salomea, Irena, Aleksander) – zapożyczone podczas wielu lat niewoli oraz imiona sięgające swymi korzeniami do imion zapisywanych i wymawianych w językach wielu narodów europejskich wśród których Żydzi zamieszkiwali lub z którymi utrzymywali różnorakie kontakty. Są to imiona łacińskie (Regina, Augusta, Celina, Amalia, Emilia,

Sabina, Diana, Julia, Marek, Zygmunt, Klemens, Leopold) i późniejsze imiona niemieckie (Adelajda, Berta, Gizela, Matylda, Karolina, Hilda, Erna, Adolf, Fryderyk, Henryk, Herman, Karol, Ludwig, Gustaw), francuskie (Szarlotta), hiszpańskie, rosyjskie i polskie.

Badając imiona z uwagi na ich znaczenie, należy osobno omówić imiona noszone przez mężczyzn, a osobno noszone przez kobiety, gdyż źródło pochodzenia jednych i drugich zazwyczaj nie jest tożsame. Istnieje kilka par imion hebrajskich, gdzie żeńskie formy derywowane są od form męskich (np. Chaim – Chaja, Baruch – Brucha), ale należą one do wyjątków. Dominującą grupę spośród imion męskich tworzą imiona teoforyczne (tzn. zawierające w swej treści słowo *el* lub *Jahwe* = Bóg), zazwyczaj wywodzące się z hebrajskiego, niekiedy rozpowszechnione już w zapisie greckim. Najczęściej spotykane to: Izaak (oby Bóg się uśmiechnął), Izrael (mocujący się z Bogiem), Elieser (Bóg jest pomocą), Jakub (Bóg jest ochroną), Chaskel (Bóg moją mocą), Josef (Bóg pomnoży), Izajasz (Bóg jest zbawieniem), Juda (niech Bóg będzie uwielbiony), Nechemiasz (Bóg jest pociechą), Natan (dar Boga), Samuel (imię jego Bóg/ Bóg usłyszał), Rafael (Bóg uleczy), Tobiasz (Bóg jest dobry), Gedaliasz (Bóg jest wielki), Eliasz (Jahwe jest Bogiem). Rzadkością natomiast są żeńskie imiona teoforyczne. Należą do nich w omawianym tu materiale: Batia (córnka Boga) i Jochewed (Bóg jest chwałą).

Kolejną, sporą grupą imion męskich są imiona odapelatywne utworzone od nazw zwierząt będących uosobieniem cech przypisywanych na ogół mężczyznom (odwaga, siła, spryt, zręczność itp.). Mamy więc: Iwa (Arje – Leib), niedźwiedzia (Dow – Ber), jelenia (Cwi – Hirs) i wilka (Zew – Wolf) oraz gołębia (Jonasz) i sokoła (Falek). Jak widać, większość z nich występuje w synonimicznych formach – hebrajskiej i jidyszowej. Żeńskie imiona odapelatywne stanowią liczniejszy zbiór. Możemy wyróżnić spośród nich imiona utworzone od nazw zwierząt (tym razem raczej uosabiających cechy kobiece: łagodność, pracowitość, opiekuńczość): niedźwiedzica (Dowa), łania (Cywia – Hinda), owca (Rachel), ptak (Cypora – Fejgla), gołąbka (Tauba), kaczka (Jentla), kura (Henna), pszczoła (Debora – Dwojra – Bina); imiona utworzone od nazw roślin: kwiat (Blima – Zwettel), róża (Rojza), migdał (Mindel), figa (Tonja), palma daktylowa (Tamara), mirt (Hadasa), cyprys (Terca); imiona utworzone od nazw klejnotów, kamieni i metali szlachetnych: klejnot, ozdoba (Hela), skarb (Sima), perła (Penina – Perla), złoto (Golda – Złata). Do tej grupy imion należą także imiona nawiązujące w swej treści do wyglądu zewnętrznego ich posiadaczki: piękna (Beila – Szyfra – Scheindla – Krusa – Keila), ciemnowłosa (Breindla – Czarna), rudowłosa (Rudel).

Druga, również bardzo liczna grupa imion kobiecych, to imiona odsłowne utworzone od tematów oznaczających określone wartości moralne: miłość (Lieba – Marjem), łaskę (Chana), dobroć (Chasia – Gitla – Dobra – Toba), wdzięk (Hena – Rajca), pobożność (Frymeta), radość (Simcha – Freidla), pocieszenie (Nechama), miłosierdzie (Ruchama), nadzieję (Szprynca – Genendla), czystość (Rajna), pokój (Salomea – Fryda), szczęście (Selda – Gluckla), słodycz (Sussla), czar rzucany na płę przeciwną (Rebeka – Ryfka). Wśród imion męskich imiona odsłowne pojawiają się rzadziej: szczęśliwy (Aszer – Zelig), umiłowany (Dawid – Jedidia), sprawiedliwy (Cudek), wprowadzający pokój (Salomon), spokojny (Noach), radosny (Simcha), wierny (Lewi), nagrodzony (Peretz), przynoszący zapłatę (Isachar).

Powyższa klasyfikacja nie obejmuje oczywiście wszystkich imion, jakie odnajdujemy na kartach bocheńskich i wiśnickich ksiąg metrykalnych. Znajdziemy tam

imiona nawiązujące do nazw ciał niebieskich: gwiazda (Ester), gwiazda poranna (Zerisch), słoneczne dziecko (Simson); do tytułów z racji sprawowanej władzy i nazwy jej atrybutów: królowa, księżniczka (Sara – Malka – Regina), król (Melech) korona (Krejndla); imiona odnoszące się bezpośrednio do dnia narodzin: święta paschy (Pajsech), szabatu (Schabse). Jednym z członów składowych niektórych imion są słowa określające związki pokrewieństwa w rodzinie: ojciec, syn, córka: ojciec wszystkich narodów, ojciec mnóstwa (Abraham), córka przysięgi (Batszeba), ojciec Gedora (Awigdor), ojciec jest królem (Abimelech), ojciec jest światłem (Awner), oto syn (Rubin), syn mojej prawicy (Benjamin), syn Syjonu (Bencyjon). Warto zwrócić także uwagę na najbardziej popularne na naszych ziemiach imię męskie – Mojżesz, wywodzące się od egipskiego słowa *mos* = chłopiec lub *mesu* = dziecko. Hebrajska etymologia ludowa nawiązuje do momentu odnalezienia chłopca przez córkę faraona i wywodzi je od słowa *maszah* = wyciągnięty z wody. Egipskimi imionami są również: Gerszon (cudzoziemiec) i Feibusz (świłtlisty). Ten ostatni ma synonimiczne odpowiedniki w hebrajskim (Szraga) i jidysz (Majer). Warto też jeszcze wyjaśnić etymologię imienia Lea, która nie jest jednoznaczna. Jeśli przyjmiemy, że pochodzi ono z języka hebrajskiego, najczęściej tłumaczone jest jako – zmęczona, znużona. Przyjmując za podstawę etymologiczną język aramejski znaczy ono: nauczycielka, pani domu, kochanka. W tłumaczeniu z łaciny oznacza lwicę.

Podobnie, jak na całym Bliskim Wschodzie (a także wśród wielu innych narodów) imię oznaczało w Izraelu rolę, jaką jego posiadacz miał odegrać we wszechświecie (tzw. funkcja życzeniowa imienia). Imię było synonimem sławy i pamięci po śmierci. Wybierając imię, zwracano więc uwagę na jego treść (znaczenie) oraz jego pierwiastek duchowy w postaci cech charakterologicznych osób, które posługiwały się danym imieniem w przeszłości. Podstawą wyboru były imiona noszone przez krewnych. Wynikało to z przeświadczenia, iż przymioty ducha posiadacza imienia przechodzą wraz z nim na nowonarodzone dziecko. U Żydów aszkenazyjskich (do których zaliczamy m.in. właśnie mieszkańców Galicji), w przeciwieństwie do Żydów sefardyjskich, nowonarodzone dziecko otrzymywało imię po zmarłych krewnych, pogrobowiec zawsze dziedziczył imię po zmarłym ojcu. Nadanie imienia osoby żyjącej wprowadzało w błąd anioła śmierci, który mógł powołać z tego świata niewłaściwą osobę. Drugim źródłem wyboru imienia była tradycja biblijna. Nadawano imiona patriarchów, proroków, królów izraelskich, znakomitych bohaterów ksiąg biblijnych. Największą popularnością cieszyli się: Abraham wraz ze swą małżonką Sarą, ich syn Izaak i jego żona Rebeka, wnuk Jakub wraz z żonami Leą i Rachelą, prowadzący naród wybrany do Ziemi Obiecanej Mojżesz, Aaron i Miriam, królowie Izraela: Saul, Dawid i Salomon, prorocy: Izajasz, Elias, Natan, Debora oraz inni bohaterowie ksiąg Starego Testamentu: Estera, Judyta, Anna, Ewa, Samuel, Józef, Jozue, Nechemiasz, Baruch, Ozeasz, Ezechiel, Tobiasz. Nieco rzadziej wybierano na patronów Batszebę, Dalię, Ruth, Tamarę, Daniela, Henocha, Jechilela, Jeremiasza, Joela, Jonasza, Judę, Noego, Rubena, Samsona, Zabulona, Zachariasza. Zdarzało się, że podczas choroby dziecka, zmieniano mu imię, aby zmylić anioła śmierci. Dzieciom narodzonym po zgonie starszego rodzeństwa, albo takim, wobec których żywiono obawy czy przeżyją okres niemowlęcy, nadawano niejednokrotnie imię Alta, Alter (tj. stara, stary) oraz Chaja, Chaim (tj. żywa, żywy), aby za pomocą owego magicznego imienia zapewnić dziecku długie życie. Zdarzało się, że imię zmieniano w niebezpieczeństwie lub chorobie, kiedy jego posiadaczowi groziła śmierć (*meshanneh shem*).

W zależności od płci, obdarzano dziecko imieniem ósmego dnia po narodzinach w trakcie ceremonii obrzezania (chłopiec), bądź ogłaszano w synagodze w pierwszy szabat po przyjściu na świat (dziewczynka). W stosunku do dziewczynek panowała większa dowolność w wyborze imienia, niż w przypadku narodzin chłopca. Odapelatywne imiona męskie wskazywały na tzw. męskie cechy ich posiadacza (mądrość, odwaga, siła, zwinność, spryt). Więcej było wśród nich imion biblijnych (co zdaje się być oczywiste w świetle faktu, że wśród ponad 3 tys. postaci biblijnych – kobiet jest zaledwie 194) oraz imion teoforycznych. Kobięce imiona nawiązywały raczej do życia domowego i codziennych obowiązków, tworzone je od nazw zwierząt domowych, owadów – symboli pracowitości, kwiatów, drzew, owoców, klejnotów, kamieni i metali szlachetnych. Dużą grupę imion żeńskich tworzą imiona odsłowne, utworzone od tematów oznaczających pewne wartości moralne czy cechy charakteru: miłość, pobożność, łaska, piękno, dobroć, miłosierdzie, wdzięk, radość, czystość.

W przeciwieństwie do chrześcijan, w pierwszej połowie XX wieku, Żydzi prawie w 80 proc. byli dwuimienni. Drugie imię zachowywano do obrządków religijnych, pierwszym posługiwano się w gronie rodzinnym, kontaktach towarzyskich, zawodowych. To oficjalne, sakralne imię (zwane w Talmudzie *shem ha-kodesh*) było zwykle imieniem hebrajskim, to codzienne (*kinnui*) wywodziło się z języka narodu pośród którego przyszło Żydom mieszkać. W Polsce było to najczęściej imię jidyszowe. Imiona podwójne pojawiły się u Żydów na skutek zetknięcia się z kulturą innych narodów. Pierwsze powstawały w ten sposób, że do zapożyczonego od innych narodów imienia dodawano własne, hebrajskie, będące często tłumaczeniem tego obcego (Teofil Jedydia, Teodor Matatiach, Ryfka Rebeka, Etla Estera, Wolf Zew, Srul Izrael). Na hebrajski tłumaczono też imiona miejscowe (Benedykt – Baruch, Hirs – Cewi), co wiązało się ze zwyczajem nakazującym Żydom używać podczas obrzędów w synagodze imion hebrajskich. Czasami imieniem codziennym był skrót lub spieszczenie pełnej formy: Sender – Aleksander, Mortka – Mordechaj, Moszek – Mojżesz, Eisig – Izaak, Szyja – Ozjasz, Ida – Jehudes, Dacha – Hadasa, Intel – Jentla. Wyjątkowo nadawano dzieciom żydowskim obydwa imiona europejskie (Renata, Łucja). Zdarzało się to w rodzinach spolonizowanych.

Żydzi nagminnie posługiwali się skrótami i spieszczeniami imion, które, z powodu braku regulacji prawnej, trafiały w takiej formie na karty ksiąg urzędowych i do dokumentów. Oprócz tego, niejednokrotnie używali tego samego imienia w kilku zapisach językowych: hebrajskim, jidysz i polskim. Wynikiem tego jest ogromna różnorodność żydowskich imion. Mimo prób kodyfikacji podejmowanych w l. 1927–1928 przez przewodniczącego warszawskiej gminy wyznaniowej, w bocheńskich i wiśnickich księgach metrykalnych wielokrotnie natrafić można na zniekształcone formy wielu pięknych i nierzadko zupełnie odmiennie brzmiących w swej pierwotnej formie imion. Zdarza się, że jedno imię, występuje w kilkunastu (!) wariantach, zaś kilka form tego samego imienia to norma w przedwojennych zapisach urzędowych, o czym można się przekonać na podstawie zamieszczonego aneksu.

Aneks zawiera wykaz imion osób, które utrwalone zostały na kartach bocheńskich i wiśnickich izraelickich ksiąg metrykalnych – księgi narodzin i księgi zgonów z lat 1900–1942 przechowywanych w bocheńskim Urzędzie Stanu Cywilnego. Zamieszczono również informacje etymologiczne dotyczące wybranych imion.

WYKAZ IMION

Cyfra po imieniu oznacza wielokrotność jego występowania;
pogrubiona czcionka wskazuje na dużą popularność imienia.

Imiona żeńskie

ADELA	6	CYLA, CYLLA	9
ALTA	47	CYLKA	7
AMALIA	26	CYPA	4
ANIELA	3	CYPORA	15
ANNA	47	CYPRĄ	
ANTONINA	4	CYRLA	9
AUGUSTA	2	CYWJA, CYWJE	47
BABETA	3	CZARNA, CZARNE	43
BAJTA		CZESŁAWA	
BARBARA		CZIRTEL	
BASCHA, BASCHE, BASCHIE	23	DACHA, DACHE	6
BAZIA, BAZIE	10	DALIA	
BEILA, BEILE	270	DASJA	
BERTA, BERTHA	32	DASA, DASE, DASSE	3
BIENE		DEBORA	27
BINA	8	DEICHA	9
BLIMA, BLIME	190	DEWORA	4
BLŪMA, BLŪME	14	DIENA, DIENE	8
BRAJNA	2	DINA, DINE	36
BRANDEL	2	DOBA, DOBE	60
BRANDLA, BRANDLE	6	DOBRA	
BRANDSCHA, BRANDSCHE	4	DOBRISCH, DOBRYSCH	12
BREINDEL	53	DORA	10
BREINDLA	68	DOROTHEA	2
BRONISŁAWA	2	DRANA	22
BRUCHA, BRUCHE	134	DRESEL	2
CECYLIA	3	DRESLA, DREZLA	12
CELINA	2	DROBNA, DROBNE	12
CERIL		DWOJRA, DWOJRE	72
CERKA	12	DWORA	35
CERL, CERLA	15	EIDEL	37
CEWKA		EIDLA, EIDLE	36
CHAJA, CHAJE	750	ELEONORA	
CHANA, CHANE	647	ELKA, ELKE	10
CHAWA, CHAWE	132	ELLA, ELLE	24
CHENKA	4	ELSA, ELZA	3
CHINKE	2	EMILIA	
CHISSLA		ERNA	2
CHWULA, CHWULE	10	ERNESRTNA	10
CILKA, CILKE	7	ESTER, ESTERA	534
CIPORA, CYPORA	10	ETEL, ETTTEL	41
CIREL		ETLA, ETTLA	75
CIRL, CIRLA	12	EUGENIA	4
CIWIA	2	EWA	20
CURTEL		EWELINA	2
CURTŁA		FALA	5

FANI, FANIA, FANNI, FANNY 26
 FEIGA, FEIGE 63
FEIGEL 207
FEIGLA 198
 FELICJA 5
 FRADEL 21
 FRADLA 10
 FRAJDA 6
 FRANCISZKA 6
 FRANIA 11
 FREIDA, FREIDE 96
 FREIDEL 82
 FREIDLA, FREIDLE 53
 FREUDA, FREUDE 11
 FRIMET, FRIMETA 21
 FRYDA 2
 FRYMET, FRYMETA 47
 GELA, GELLA, GELLE 35
 GENENDEL 46
 GENENDLA 9
 GISELA, GISELLA, GIZELA 7
GITEL, GITTEL 263
GITLA, GITTLA 285
 GOLDA, GOLDE 113
 GUSSEL
 GUSTA 11
 HADASA
 HANA, HANE 9
 HELA
 HELENA 19
 HENCIA
 HENDEL 27
 HENDLA 49
 HENKA 3
 HENA, HENNA, HENNE 145
 HENRYTTA
 HENSCHA, HENSCH 12
 HENTSCHA, HENTSCHE 14
 HERMINA, HERMINE 3
HINDA, HINDE 211
 HINKA 2
 HUDES, HUSESA, HUDESSA 58
 HUDLA 7
 IDA, IDE 6
 IDES, IDESA 61
 ITA, ITTA, ITTE 99
 ITEL, ITTEL 73
 ITLA, ITTLA 49
 JACHET, JACHETA 29
 JEANETTA 3
 JECHET, JECHETA 33
 JEHUDES 11
 JENTA, JENTE 10
 JENTEL 44

JENTLA 26
 JETTI, JETTY 17
 JOANETTI
 JOCHBETA
 JOCHWET, JOCHWETA 63
 JOHANNA 2
 JÓZEFA
 JUDES, JUDESA 16
 JUDYTA 5
 JULIA 3
 JURA 2
 KAROLINA 5
 KEILA, KEILE 75
 KENDEL 4
 KLARA 3
 KONEGONDE
 KREINDEL 12
 KREINDLA 14
 KRESLA
 KRUSA, KRUSE 18
 LACA, LACE 8
LAJA, LAJE 309
LEA 161
LEJA, LEJE 170
 LENAH
 LEONORA 3
 LEONTYNA 3
 LEOPOLDIENE
 LIBERTYNA
LIEBA, LIEBE 153
 LIFCIA 9
 LINA
 LORA
 LOTTI
 LUCA
 LUIZA
 LUSIA 5
 LYDIA
 LUCJA 2
 MACHLA 4
 MALIA
MALKA, MALKE, MAŁKA, MAŁKE 356
 MALTSCHA 5
 MARGIT 3
 MARGOT 5
 MARIA, MARJA, MARYA 42
 MARJANNA
MARIEM, MARJEM, MARJEMA 369
 MARTA
 MATEL 11
 MATLA 4
 MATYŁDA 4
 MECHA, MECHE 21
 MERIM

- MINA, MINNA 6
MINDEL 169
 MINDLA 68
 MINKA 3
 MIREL 9
 MIRIAM 3
 MIRL, MIRLA 89
 MISCHKET, MISCHKETA 8
 MUSKIET 3
 MUSZKET 2
 NACHA 4
 NADJA
 NASZA 2
 NECHA, NECHE 145
 NECHUMA, NECHUME 14
 NENTEL 6
 NENTLA
 NESANICHE
 NESCHE
 NESZA 2
 NETTEL 5
 NICHÄ, NICHE 48
 NISEL, NISSEL 6
 NISLA
 NOVIA, NOWIA 3
 OLGA 2
 OSNA 2
 PAJA, PAJE 15
 PAJKA 12
 PAULINA 5
 PEPI 11
 PEREL 2
PERL, PERLA 177
 PESEL, PESSSEL 67
 PESLA, PESSLA 65
 RACA, RACE 54
 RACEL 3
RACHEL, RACHELA 305
 RAJCHEL 2
 RAJLA 3
 RAJZA 2
 RECHEL 58
 RECHLA 18
 REBEKA 17
 REGINA 24
 REICHEL
 REILA, REILE 5
REISEL, REIZEL 165
REISLA, REIZLA 139
 RELÄ, RELE 4
 RESI
 RIFKA, RIFKE 37
 RIWA, RIWE 12
 RIWKA 4
 ROCHA, ROCHE 5
 ROCHMA
 ROCHUME 2
 ROJZA, ROJZE 74
 ROSA, ROSE, ROZA, ROZE 122
 ROZALIA 60
 RÓZIA 9
 RÓZA
 RUCHAME
 RUCHEL 149
 RUCHLA 86
 RÜCKEL 7
 RÜCKLA 2
 RUDA, RUDE 5
 RUDEL 5
 RUSEL
RYFKA, RYFKE 528
 RYWA, RYWE 70
 RYWKA 20
 SABINA 9
 SALA 37
 SALI 4
 SÄLKA 4
 SALOMEA 8
SARA 858
 SCHEINA 12
SCHEINDEL 147
SCHEINDLA 122
 SCHEITA 5
 SCHEWA, SCHEWE 40
 SCHIFRA, SCHYFRA 45
 SCHOSCHA, SCHOSCHE 2
 SCHULAMIS 4
 SEFTELA 3
 SELDA, SELDE 9
 SELMA 2
 SEMA, SEME 7
 SEMEL 4
 SEREL 13
 SERL, SERLA 15
 SIMA, SYMA, SIME, SYME 77
 SIMCHA, SYMCHA 5
 SLATTA 4
 SOFIA, SOFIE 5
 SOSCHA, SOSCHE 8
 SOSZHILA
 SPRINZA, SPRINZE 54
 STEFANIA 4
 SUFCHA
 SUFSEL
 SURA, SURE 14
 SUREL 2
 SÜSSEL 51
 SÜSSLÄ 28

SYDONIA		ZEREL	3
SZYFRA	5	ZERKA	
TAMARA		ZERL	3
TANA	2	ZIENE	
TAUBA, TAUBE	200	ZIERLA	
TEME	5	ZILA, ZILLA	5
TEMERL	4	ZILKA	3
TERCA		ZIPA, ZIPE, ZYPE	5
TILA, TILLA, THILA, TYLLA	47	ZIPORA, ZYPORA	12
TOBA		ZIREL	6
TOLCE, TOLZE	7	ZIRL, ZIRLA	9
TONI, TONIA	19	ZISLA	
TRANA, TRANE	24	ZIWIA, ZYWIA	18
TZARNA	2	ZLATA, ZLATTA, ZLATTE	27
UDEL	4	ZOFIA	3
WIKTORIA		ZURTEL	
WITA, WITTA, WITTE	20	ZURTŁA	3
		ZWETEL, ZWETTEL	6

Imiona męskie

ABA, ABE, ABBE	55	CHAJEM	10
ABRAHAM	624	CHANINA, CHANINE	14
ABRAM	4	CHASKEL	110
ABUSZ		CHEMJA, CHEMJE	6
ADAM	2	CHIEL	27
ADEK		CHUNE	17
ADOLF	10	CUDEK	
AKIWA	5	CUDYK	
ALEKSANDER	14	CYJNA	
ALTER	130	CZESŁAW	
ANDRZEJ		DAN	
ANSCHEL	13	DANIEL	
ARJE	12	DAWID	452
ARMIN		EFROIM	70
ARON	246	EILE	2
ARTUR		EISIG	51
ASCHER	30	EIZYK	12
AWIGDOR		EKIWA, EKIWE	3
AWNER	5	ELA, ELLA, ELLE	10
BARUCH	147	ELASAR, ELAZAR	6
BEINISCH	17	ELEHANA	
BENJAMIN	84	ELIAS, ELIASZ	151
BENZION	19	ELIJASZ	5
BER, BEER	44	ELIMELECH	
BEREK	20	ELISCHE	
BERISCH	18	ELJAKIM	
BERL	112	ELOSOR	
BERNARD	16	EMANUEL	5
BERNAT	4	ESRIEL, EZRIEL	19
BOGUSŁAW		EZARIA	
CALEC	3	FEIWEL	74
CHAIM	521	FEIWISCH	9

FERDINAND	JEHUDA 7
FISCHEL 17	JELMUDA
FRANC	JEREMIASZ 6
FRYDERYK	JERICHEM, JERUCHEM, JERYCHEM 6
GABRIEL, GABRYEL 9	JOACHIM 32
GAWRIEL, GAWRYEL 10	JOCHANN 2
GEDALJE 3	JOEL 36
GERSCHON 21	JOJCHEN 2
GERSON, GERSZON 13	JOJNA
GETZEL 3	JONA, JONE 4
GIMPEL 2	JONAS, JONASZ 27
GUSTAW 6	JOSEF, JOZEF, JÓZEF 472
GUTMAN 5	JOSEK 18
HEINRICH 4	JOSEL, JOSSEL 20
HENDEL 13	JOZAEŁ
HENOCH 17	JOZUE
HENRYK 16	JUDA 114
HENSCH 2	JUKEL 2
HERMAN 25	JULIUS, JULIUSZ 7
HERZ 4	JUMY
HERZKA 8	KALMAN 113
HERSCH 257	KARL
HERSCHEL 4	KAROL
HERSZ 3	KASYEL
HERSZL 3	KIWA, KIWE 28
HESCHEL 6	KOPEL, KOPPEL 33
HILLEL 3	KSIEL 14
HIRSCH 373	LAIZER 2
ICCHOK 4	LAIZOR
ICEK 4	LAJBUSZ
ICHEL 5	LASAR, LAZAR 16
IDEL 15	LASOR 8
IGNAC 2	LEIB, LEJB 392
IGNACY 4	LEIBISCH 13
IRA, IRE 12	LEIBUSCH 22
IRACHIM	LEJBUŚ 3
ISAK, IZAK 285	LEISER, LESER, LEIZER, LEZER 133
ISAAK, IZAAK 203	LEIZOR 9
ISACHAR, IZACHAR 20	LEMEL 6
ISER, ISSER 15	LEON 19
ISRAEL, IZRAEL 270	LEOPOLD 6
ISUCHER	LEWEK 11
IZAJA	LEWI 6
IZAJASZ 3	LEWITH
IZYDOR 3	LIEBER 14
JAKOB, JAKÓB 464	LIPA, LIPE, LIPPE 15
JAKUB 6	LIPMAN 31
JAN	LITMAN
JANKEL, JANKIEL 17	LÖBEL 7
JECHASKEL 4	LÖBL 25
JECHEL	LÖSER 3
JECHOK	LOWI 6
JECHOR	LUDWIK
JEDIDIE	LUZER 2

MAJER 251	PERETZ 14
MAKS 5	PESACH
MAKSYMILIAN 2	PINKAS 140
MANES 6	PSACHJA, PSACHJE 4
MARCEL	RACHMIEL 5
MARCELI	RAFAEL 58
MARCIN	RAJMUND
MAREK 5	RIWEN
MARKUS 166	RUBEN 4
MARYAS	RUBIN 34
MATES 16	RUDOLF
MATHIAS	SACHAR 9
MAURYCZY 4	SALKA, SALKE 4
MECHEL 33	SALMAN 18
MEIER 22	SALOMON 391
MEILECH 68	SAMUEL 443
MENACHEM, MENACHIM 5	SANDEL 30
MENASCHE 19	SAUL 76
MENDEL 247	SCHABSE, SCHAPSE 15
MICHAEL 28	SCHACHNA, SCHACHNE 11
MICHAŁ 14	SCHAJA, SCHAJE 101
MOJŻESZ 350	SCHAUUEL
MORDCHA, MORDCHE 28	SCHAUL 6
MORDKA, MORDKE 13	SCHEWACH 9
MORDKO 21	SCHIIJA, SCHYA 100
MORTEK	SCHLAMA 2
MORTKA 3	SCHLOJME
MORTKO 2	SCHLOMA 2
MORITZ 14	SCHLOMO 15
MOSES, MOZES 372	SCHMELKA, SCHMELKE 13
MOSZEK 19	SCHRAGE 3
MOTEL, MOTTEL 11	SCHULEM 37
NACHMAN 43	SCHULIM 4
NACHUM, NACHYM 13	SELMAN 2
NAFTALI 64	SEMEL
NATAN, NATHAN 122	SENDER 6
NATEK	SERIUVEL
NECHEL	SIGMUND 3
NECHEMIA 2	SIMCHA, SIMCHE, SYMCHA 55
NESANEL 6	SIMEL 5
NISSAN, NISSEN 8	SIMON 40
NOACH 11	SINDEL 3
NOE 3	SRUDEL
NOECH	SRUEL
NUCHEM, NUCHYM 36	SRUL 2
NURISCH	STANISŁAW
NUSEN, NUSYN 8	SUCHER 7
NÜSSEN 14	SUMER 3
NUTA, NUTE, NUTHA, NUTHE 7	SÜSCHA, SÜSCHE 8
OJSER, OJZER 8	SÜSSKIND 13
OSIAS, OZIAS, OSJASZ 17	SÜSSMAN 14
OWADJA 8	SZACHNE
PAJSECH, PEJSECH 33	SZAJA, SZAJE 9
PEREC 2	SZLOMO 3

SZMUL 2	WILHELM 6
SZULEM	WITOLD
SZULIM 2	WOLF 286
SZYJA 21	ZACHARJASZ, ZACHRYASZ 17
SZYMON 110	ZAJNWEL
TEODOR	ZALKE 8
TEOFIL	ZALLEL 6
TOBIAS, TOBIASZ 11	ZALMAN, ZELMAN 9
TOWEL	ZEINWEL
TOWJE 3	ZELIG
TRATEL 2	ZEMACH
TREITEL 6	ZEW
UREN 2	ZIEL 2
URISCH	ZIENE 2
USCHER 42	ZIGMUND 2
WADJA 8	ZISCHA, ZISCHE 2
WALFER	ZYGMUNT 21
WIGDOR 31	ZYSEL
WIKTOR 2	

ETYMOLOGIA

imion żydowskich (wybór)

Imiona męskie

ABA, ABBA (aram.) = ojciec

ABRAHAM, AWRAHAM, ABI'RAM (hebr.) = „mój ojciec jest wysoki, wspaniały”; *aba-am-ra-am* (akadyjskie) = „kochaj ojca”; *abram* (hebr.) = „ojciec mnóstwa, ojciec wielu narodów”

ALTER (hebr.) = starszy

BARUCH (hebr.) = Benedykt (łac.) = błogosławiony; *beraka* (hebr.) = błogosławieństwo

BENCJON, BENCJAN (hebr.) = syn Syjonu; *ben* = syn

BENIAMIN (hebr.) = BEJNISZ, BENISCH, BEJNUK, BEJNUSZ, BENDEL, BENNO = „syn mej pracy” tj. „szczęśliwy”

BER, BERL, BEREL (jid.) = DOWA (hebr.) = URSYN (łac.) = niedźwiedź

CHAIM (hebr.) = CHAJKIEL, CHAJLEM = życie, żywy; *chaj* (hebr.) = żywy

CHIEL = JECHIEL, HI'EL (hebr.) = „niech żyje Bóg”; „Bóg jest życiem”; *jechi* (hebr.) = niech żyje!; *el* (hebr.) = bóg

DAWID (hebr.) = umiłowany

DOW, DOWA (hebr.) = BER (jid.) = niedźwiedź

EFRAIM, EFREM (hebr.) = EFROIM (jid.) – *ephraim* (hebr.) = proch, kurz, piasek, popiół, ziemia

EISIG, EIZIG = EJZYK = IZAAK

ELIASZ, ELIA, ELLIS, ELIJAHU, ILIJA = ELI'JAHU (hebr.) = „Pan mój wielki Jahwe jest moim Bogiem”

FISZEL (jid.), FISCHEL = rybak; *fisch* (niem.) = ryba

GABRIEL = GAWRIEL (hebr.), GAWRYL = „siła Boga”; „Bóg jest moim męstwem”; *gawri* (hebr.) = męski; *gewura* (hebr.) = męstwo

HENOCH, ENOCH (greckie) = HANOK (hebr.) = „poświęcony” lub „rozpoczynający, początkowy”

HIRSZ (jid.) = CWI, CEWI (hebr.) = jelen. łania = HERSZ, HERSZEL, HERSZKO, HARSZ, HARSZEL

ICHEL = ICCHAK = ICEK, ICEL, ICYK, ICZE = IZAAK

ISSACHAR, JISSAKAR (hebr.) = JISOCHER (jid.) = wynagrodzenie, zapłata; „otrzymał nagrodę”; „przynosi zapłatę”; *sachar* (hebr.) = wynagrodzenie

IZAAK = JICCHOK (jid.) = ICCHAK, JISHAQ (hebr.) = ICCHAK-EL = „oby Bóg się uśmiechnął, był mi zyczliwy”; *cechok* (hebr.) = śmiech; *licchok* (hebr.) = śmiać się; ICCHOK, ICEK, ICEL, IZAK, AJZYK

IZRAEL, ISRAEL, JISRA'EL (hebr.) = „mocujący się z Bogiem” (nowe imię Jakuba Rdz. 32,29) lub „oby Bóg zwyciężył, walczył za nas”

JEDYDIA, JEDIDIAH (hebr.) = „umiłowany przez Jahwe”

JOACHIM = JOAKIM = JOJAKIM = JEHOJAKIM = ELJAKIM = JEHOJAKIM (hebr.) = „Jahwe ustanawia”; „Jahwe utwierdził”

JOEL (hebr.) = JOJEL (jid.), JOWEL, JEWEL, JOJL = „Jahwe jest Bogiem”

JONASZ = JONA, JONAH (hebr.) = JOJNE, JOJNA (jid.) = gołębicą; *jona* (hebr.) = gołąb

JOSEF, JOSEF-EL (hebr.) = „niech Bóg doda, pomnoży”; JOS, JOSIA, JOCKO, JOSKO; *osef* (hebr.) = zbiór

JUDA, JUDASZ, JUDEL = JEHUDA, JEHUDA-EL (hebr.) = „niech będzie uwielbiony Bóg”; „będę sławić Pana”; „godny czci”; *jae* (hebr.) = godny

KALMAN, KALME = KLONIMOS (greckie) = KLEMENS, KLEMENTYN – imię łacińskie, pierwotnie przydomek: *clemens*, *-tis* = łagodny, cichy, spokojny

LEJB (jid.) = LEW, LEWE = ARIA (hebr.) = lew; LEIBUSCH, LEJBUSZ, LEJBUS; *arie* (hebr.) = lew

LEJZER, LEJZOR, LAJZER, LEISER, LESER, LEZER = ELIEZER

LIPA, LIPPE = LIPMAN (jid.) = LIBERMAN (niem.) = „milszy człowiek”

MANAHEN, MENAHEM, MENACHIM (hebr.) = MANAEN (greckie) = MENDEL (jid.) = pocieszyciel. Jego skróconą formą, występującą jako samodzielne imię jest NAHUM, NAHAM; *nechama* (hebr.) = pociecha; *lenachem* (hebr.) = pocieszać

MANASSES = MANASSEH (hebr.) = MENASZE (jid.) = „dający zapomnienie”

MECHEL = MEKEL, MERKEL, MERKIEL, MARKIL = MEIR

MEIR = MEJER, MAJER (jid.) = oświećla; świetlisty, lśniący, świecący; *szel maor* (hebr.) = świetlny

MICHEASZ, MICHA = MICHAYAHU, MIKAJAHU (hebr.) = „Któż jest jak Jahwe” = MICHAŁ, MICHAEL, MICHOEL, MOSZE, MEJSZEL, MESZEL; *miszezu* (hebr.) = któryś; *mi* (hebr.) = kto; *mi szejihje* (hebr.) = ktokolwiek

MOJŻESZ = MOJSES (greckie) = MOSZEH (hebr.) = MOJSZE (jid.). Imię nie posiada jednoznacznie ustalonej etymologii. Najczęściej obecnie wywodzi się je z egipskiego *mos* = syn lub *mesu* = dziecko. Ludowa etymologia biblijna wiązała je z czasownikiem hebr. *maszach* = wyciągać z wody

MORDECHAJ (babilońskie) = „należący do boga Marduka”; MAJZEL, MORDCHE, MOTJE, MOTEL, MOTELE. MORDCHA, MORDCHE, MORDKA, MORDKO, MORTKO

NACHUM, NAHUM, NAUM, NACHIM, NOCHYM, NACHEM = NACHUMJA, NECHEMIAH (hebr.) = „pocieszony przez Jahwe”; „Jahwe pociesza”. Może być formą skróconą imienia NEHEMIASZ, NEHHEMAJAH = „Bóg pocieszy, jest pociechą”; *nechama* (hebr.) = pociecha

NATAN, NATHAN (hebr.) „Bóg dał”. Skrócona forma imienia NATANJAHU

NEFTALI, NAFTALI (hebr.) = „smukła lania” = HIRSZ (jid., niem.) = CWI (jid.). Inne tłumaczenie tego imienia brzmi: „nadludzką walkę wiodłam”

NEHEMIASZ = NEEMIAS (greckie) = NEHEMIA, NEHHEMAJAH (hebr.) = „Jahwe jest miłosierny”; „Jahwe pocieszy”; *nechama* (hebr.) = pociecha

NOE (greckie) = NOACH (hebr.) = spokój, odpoczynek; „przynoszący spokój”; *nafesz* (hebr.) = odpoczynek

OBADIASZ = ABADIASZ, ABIDIASZ, OWADJA, OBADJA, OWADIJA (hebr.) – skrócona forma imienia OWADJAHU, ABDIJAHU = „sługa Jahwe”

OSZER, ASZER, OSZRI = OSER (hebr.) = szczęście, radość, zadowolenie; *oszer* (hebr.) = szczęście

OZEASZ = OZJASZ, OSIASZ = HOSZEA (hebr.) – skrót imienia JEHOZUA = „Jahwe zbaw!”; „Jahwe wybawił”; *hoszea* (hebr.) = zbawienie

PERES, PERETZ, PEREC (hebr.); *peras* (hebr.) = nagroda

PESACH, PEJSACH, PAJSECH = PESSAH (hebr.) przejście, ominięcie; „urodzony w dzień Paschy”

PINKAS, PINCHAS (hebr.) – etymologia niejasna: *pinkas* (greckie) = deska, kronika lub *pinhas* (egipskie) = czarny, ciemnoskóry; PINCHOS, PINCHUS, PINKUS

RAFAEL (hebr.) = REFOEL (jid.) = „Bóg uleczy”

RUBEN, RUBIN, RUWIN = RE'UBEN (hebr.) = „oto syn”; „patrzcie – syn”; *ben* (hebr.) = syn

SALOMON = SZLOMO (hebr.) = doskonali, szczęśliwi; *szalom* (hebr.) = pokój lub *szalem* (hebr.) = doskonali; SZLAME, SZLEJME, SZLIMA, SZLEMA, ZALMAN, ZAŁMAN, SALE

SAMUEL = SZEMU'EL (hebr.) = „imię Boga”; „imię jego – Bóg”; *szem* (hebr.) = imię. Ludowa etymologia wskazuje na pierwotną hebrajską postać SAMMAEL gdzie *sam* = trucizna, *el* = Bóg albo od aram.-syryjskiego słowa *sma*, *smi* = być ślepym. Nazywany w żydowskich pismach gnostycznych „ślepy bogiem”, zaś w Księdze Henocha zbuntowanym aniołem, który przyniósł na świat truciznę śmierci

SAUL = SZOJEL (jid.) = SZAUL (hebr.) = uproszony; SAWEL, SCHAUUEL, SZOEL, SZOL, SZEWEŁ

SYMEON = SZIM'ON (hebr.) = „Pan usłyszał”; *liszmoa* (hebr.) = słyszeć; *szemi'a* (hebr.) = słuch

SZABSA, SZABSAJ, SZABSY, SZABTAJ, SZEBSSEL, SCHABSE = SABBETAJ (hebr.) = „urodzony w szabat”

SZAJA, SCHAJA, SCHAJE = JESZAJA = IZAJASZ

SZMAJA, SZMUJŁO, SZMELKA, SZMUEL, SZMUL = SAMUEL

TOBIASZ, TOBI = TUWJA, TOWJA, TEWJA, TEWEL, TOWEL = TOBHIAH (hebr.) = „moim dobrem jest Jahwe”; „Bóg jest dobry”; *tuw* (hebr.) = dobro, dobroć; *toiw* (hebr.) = dobry, dobrze

USZER, USCHER, USER = ASZER

WOLF (jid.) = ZEW (hebr.) = wilk; *Wolf* (niem.) = wilk; *zeew* (hebr.) = wilk

ZACHARIASZ = ZECHARJE (jid.) = ZARJAH, ZECHARJA, ZAKHARJAH (hebr.) = „Jahwe pamięta”; *zikaron* (hebr.) = pamięć

ZEW, ZEEW = ZE'EB (hebr.) = WOLF (jid.) = wilk

ZUSMAN (jid.) – *süss* (niem.) = słodki; *man* (niem.) = człowiek; ZUSSEL, ZYSEL, ZUSZA, ZUSIA

ZYSKIND (jid.) – *süss* (niem.) = słodki; *kind* (niem.) = dziecko

Imiona żeńskie

ALTA, ALTE (hebr.) = stara, wysoka

AMALIA (niem.) – *amal* = dzielny, aktywny

ANNA = HANNAH (hebr.) = łaska, napelniona łaską; CHANA, NIUTA

BEILA, BIEJLA (jid.) = BELA, BELLA (łac.) = piękna = Jafa – *jafe* (hebr.) = piękna = KEJLA (gr.), KRASNA (jid.), SZIFRA (hebr.) lub BAILA (jid.) – jasnowłosa

BERTA (niem.) = sławna, znakomita; *berth*, *berath* (niem.) = sławny, znakomity. Może być także skróconą formą od ADALBERTA, ALBERTA

BLUMA, BLIMA (jid.) = kwiat; *bluma* (niem.) = kwiat

BRAJNA, BREJNDLA, BRAJDEL, BREINDEL, BRAJNDLE (jid.) = kobieta o ciemnych włosach, brunetka; *braune* (niem.) = brunetka; CZARNA

CHAJA, HAJJA (hebr.) = żywa, żyjąca; *chaja* (hebr.) = żywa; CHAJCE, CHAJKA

CHANA, CHANNAH (hebr.) = ANNA (łac.) = łaska, napelniona łaską; HANNA, CHASZA, NIUTA CHAWA, CHAWWAH (hebr.) = CHAWE (jid.) = EVA (łac.) = EUA (greckie) = dająca życie; CHWIENA, CHOWA, CHWOLESZ, CHWOLEŚ. Czasem wyprowadzane od *hayya* (arab.) = wąż

CHIENA (hebr.) = RAJCA (jid.) = wdzięk, urok; pełna wdzięku, uroku; CHISZA; *chen* (hebr.) = urok, wdzięk; *chinani* (hebr.) = pełna wdzięku

CYLA, CYLLA = SELLA, SYLLA (hebr.) = CELINA (łac.) – *caelum* = niebo; niebiańska lub *silla* (hebr.) = cień, opieka; *cel* (hebr.) = cień

CYPORA, CIPORA, SIPPORAH (hebr.) = ptak; *cipor* (hebr.) = ptak; FEJGEL, FAJGA (jid.) = SIPPORA, CYRA, CYPA, CYPKA, CIPIA, CIPKA

CYWIA, CYWJA (hebr.) = gazela

CZARNA (pol.) = BRAJNA (jid.)

DEBORA, DEBORAH (hebr.) = BINA = DWOJRA (jid.) = pszczoła (w domyśle – pracowita); *dewora* (hebr.) = pszczoła

DINA, DYNA (hebr.) = sędzina; *din* (hebr.) = sądzić

DOBA, DOWA (hebr.) = niedźwiedzica; *dowa* (hebr.) = niedźwiedzica

DWOJRA, DWORA, (jid.) = DEBORA (hebr.) = pszczoła; *dewora* (hebr.) = pszczoła

EIDEL, EIDLA, EJDEL, EDEL = ADELA (niem.) = szlachetna; skrócona forma od ADALBERTA, ADALLINA itp. gdzie *adal* = szlachetny ród

ESTERA = ESTER (greckie, perskie) = gwiazda; ISZTAR (akadyjskie) = ukryta; ETLA, ETA, ETTTEL

EWA (łac.) = CHAWWAH (hebr.) = „dająca życie”

FEJGEL, FAJGEL, FEIGA, FAIGE, FAJGA (jid.), = CYPORA (hebr.) = ptak (samica wróbla)

FRADA (jid.) = FRAJDA, FRAIDLA, FREIDA, FREIDE, FREIDEL, FREIDLE, FRADEL, FRIDEL, FRANIA = SYMCHA (hebr.); *freude* (niem.) = radość

FRUMA (jid.) = FRUMET, FRYMET, FRYMETA = pobożna; *fromme* (niem.) = pobożna

GITLA, GITA (jid.) = dobra; *gute* (niem.) = dobroć

GOLDA, GOŁDA (jid.) = ZLATA = AURELIA (łac.) = złota

GUTA (jid.) = dobra; *gute* (niem.) = dobroć = GITEL, GITLA, GUTEL, GUTTTEL, GUTSZA, GUTLA, GUCIA

HADASSA, HADASA (hebr.) = mirt; *hadas* (hebr.) = mirt; HEŃCIA, HEŃCZA, HENTSCHE = HENIA

HINDA (jid.), HINDE, HINDEL, HINDLA = ZIBIA (hebr.) = TABEA, TABITA (aram.) = łania, sarna, gazela

IDA. IDES, IDESA = JEHUDIT = JUDYTA

ITA, ITTA, ITTE, ITTEL, ITTEL, ITLA = GITTLA

JACHA, JACHNA = JOCHABED, JOKEBED, JOCHEBET, JOCHEWED (hebr.) = „Jahwe jest chwałą”; JOCHA, JOCHAWEL, JECHEWEDA, JACHET, JECHET, JOCHWET, JACHETA, JACHLA

JEHUDIT (hebr.) = IUDITH (łac.) = JUDYTA = kobieta z plemienia Judy, Żydówka

JENTA (jid.) = JENTE, JENTEL, JETE, JETTI, JANETTA; *ente* (niem.) = kaczka

KEJLA, KEILA, KAILA, KAJLA, KEILE – *kala* (greckie) = piękna; *keli* (hebr.) = naczynie

KRASA, KRESLA (jid.), KRUSE, KRUSEL = piękna

KREJNA, KRAJNA (jid.) = KRAJNDEL, KREJDEL, KEJNDEL, KRENDEL, KRENDLA, KREJNDLA – *krone* (niem.) = korona = ATARA (hebr.); *atara*, *keter* (hebr.) = korona

LEA = LE'AH (hebr.) = LEJE (jid.) = LEJA, LIA = zmęczona lub dzika krowa (hebr.); nauczycielka, kochanka (aram.). Wg etymologii łacińskiej oznacza lwicę

LUBA, LIEBA, LIBA (jid.) = ukochana, umiłowana; LIBCIA, LIWCIA, LIFCIA, LIBEL, LIBKA, LIWSZA, LIWCZA

MACHLA (hebr.) = MACHA, MECHA, MECHLA, MICHA, MICHLA = MACHALAT; *machlon* (hebr.) = choroba; „chorowita”

MALKA, MAŁKA (hebr.) = królowa; *malka* (hebr.) = królowa

MARIA, MARJAM, MIRIAM – *meri* (egipskie) = miłość – „ukochana przez Jahwe”; MANIA, MARJASZA, MASZA, MAJA, MERKA, MERA, MIREL, MIRKA, MIRSA, MIRCZA, MIRCZE, MUSZKA

MINDLA, MINDEL, MENDEL, MINDEL (jid.) = migdał; *mandel* (niem.) = migdał

NECHA, NECHAMA (hebr.) = pocieszenie; *nechama* (hebr.) = pociecha; NECHLE, NECHE, NECHA, NESZKA, NACHE, NICHE, NESCHE, NECHUME, NACHUMIE, NUCHE, NECHLA, NECHYL

PERL, PERLA, PERKA = PEREL (jid.) = perła

RACHELA = RACHEL (hebr.) = owca; RECHLA, ROCHLA, RUCHLA, RAJCHEL, RASZEL, RASZA

RAJZEL (jid.), REJZEL, RAJZLA, REIZLA, REIZER, REISEL, REISLA, ROZA, ROSA, ROJZA, ROJZE = ROSE (niem.) = róża = SZOSZANA (hebr.); *szoszana* (hebr.) = róża

REBEKA = RIBKA, RIWKA (hebr.) – *rwk* (hebr.) = wiązać, zawiązywać; zaprzęg. W przenośni – „niewiasta przywiązująca do siebie mężczyzn”; RYWA, RYWKA, RYFKA

REGINA (łac.) = SARA = MAŁKA = księżna, królowa

SALA, SALCIA, SAŁKA, SERLA, SERKA, SURA, SUREL, SYLA, SYŁKA, SYRKA = SARA

SALOME, SALOMEA (greckie) = SZALOMIT (hebr.) = spokojna, pokojowa, przyjacielska; *szalom* (hebr.) = pokój

SARA, SARAH, SZARAH (hebr.) = księżna, znakomita

SCHEINDEL, SCHEINDLA (jid.), SZEINDLA = SZAJNA = SZYFRA, SCHIFRA, SCHYFRA = JAJA (hebr.); *jafa* (hebr.) = piękna

SEFORA = CYPORA = ZIPPORA (hebr.) = samica wróbla

SOSJA = SOSCHE, SOSSEL, SUSSEL (hebr.) = SOFIA (greckie) = mądrość

SZAJNA, SZEJNA = SCHEINE, SCHEINDEL (jid.) = SZYFRA, SZIFRA (hebr.) = PULCHERJA (łac.) = JASSA = KRASNA = piękna pani

SZELOMIT, SZULAMIT, SULAMIT (hebr.) = SALOMEA (greckie) = pełna spokoju, spokojna; *szalom* (hebr.) = pokój

TAMAR (hebr.) = TOMER (jid.), TEMERL, TEMERYL, TEMA = daktyl

TANIA = TAANA (hebr.) = TAJNE (jid.) = TANI, TONI = figa; *teena* (hebr.) = figa

TAUBA (jid.) = gołąbka; *taubin* (niem.) = gołąbka; TAJBA, TAJBEL

UDEL, UDLA = ADELA

WITA, WITTA, WITLA (jid.), WITIA, WITEL = CHAJA (hebr.) = żywa

ZELDA (jid.) – *soelde* (staroniem.) = szczęście, powodzenie

ZIBIA (hebr.) = TABITA (aram.) = sarna, gazela

ZLATA = ZŁOTA = GOLDA

ZWETEL, ZWETTEL = CWETEL = CWETA = BLUMA (jid.) = kwiat

ZYSEL (jid.) = ZYSIA, ZYSLA, ZYSA = słodycz; *süss* (niem.) = słodka

Bibliografia

- Abramowicz Zofia, *Imiona chrzestne białostoczan w aspekcie socjolingwistycznym*, Białystok 1993
- Bosak Pius Czesław, *Kobiety w Biblii. Słownik – konkordancja*, Poznań 1995
- Fros Henryk, Sowa Franciszek, *Księga imion i świętych*, Kraków 2004
- Gieysztorowa Irena, *Wstęp do demografii staropolskiej*, Warszawa 1976
- Imiona przez Żydów polskich używane*, wstęp i red. Lidia Kośka, Kraków 2002
- Karpluk Maria, *Imiona i nazwiska Żydów polskich przykładem językowej interferencji*, „Onomastica” XXIX, 1984
- Lewandowska Dorota, *Gmina wyznania mojżeszowego w Galicji Wschodniej w XIX i XX wieku (do wybuchu II wojny światowej)* [w:] *Żydowskie gminy wyznaniowe. Studia z dziejów kultury żydowskiej w Polsce*, pod red. Jerzego Woronczaka, t. I, Wrocław 1995
- Michalewicz Jerzy, *Żydowskie okręgi metrykalne i żydowskie gminy wyznaniowe w Galicji doby autonomicznej*, Kraków 1995
- Polski słownik judaistyczny. Dzieje. Kultura. Religia. Ludzie*. T. I–II, oprac. Zofia Borzymińska, Rafał Żebrowski, Warszawa 2003
- Samsonowicz Krystyna, *Wyznaniowe gminy żydowskie i ich społeczności w województwie krakowskim (1918 – 1939)*, Kraków 2005
- www.behindthename.com/nmc/jew.php oraz www.bh.org.il/Names